

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sectio I. Quo numero creati sint Angeli.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

vel habere corpora, quod nimirum consistit substantiâ finitâ, & mutabili, nec alicujus compositionis, ut sect. sequente videbimus, capace, sicque ad puritatem spiritus in Deo non pertingunt. Unde sicut ob similem rationem creaturæ respectu Dei dicuntur à quibusdam non esse, seu non existere, & esse nihil; ita hic Angeli respectu Dei dicuntur non esse spirituales, sed corporei. Alii tamen, ut Valentia, Molina, Vasquez, Tannerus, Granado, Arriaga & alii admittunt Patres illos verè in eâ fuisse sententiâ, mihi que vorisimilius videtur eos ita sensisse. Hoc tamen sententiæ nostræ officere non debet, præsertim cum plures Patres à nobis stent, ut S. Dionysius, S. Ignatius Martyr, S. Irenæus, S. Gregorius Nazianzenus, & Nyssenus, S. Epiphanius, S. Chrysost. & alii.

Plures Patres affirmant quæ negant Angeli esse purè spirituales.

SECTIO QUINTA.

Vtrum Angeli sint ex subjecto & formâ compositi.

I. Difficultas hæc procedit ex sententiâ materiam spirituales admittentis.

DIFFICULTAS hæc in nostrâ præcipuè sententiâ procedit, qui Disp. 9. de Anima sect. 2. & 3. possibilem esse diximus substantiam incompletam spirituales, aptam quæ tanquam compars animam rationalem, seu formam substantialem spirituales compleat, & cum eâ unum totum, seu compositum substantiale spirituales constituat, sive ea vocanda sit materia spirituales sive non. In hac itaque sententiâ, nulla apparet ratio cur Angeli ex hujusmodi materiâ non componantur: & ita de facto sentire videntur Halensis, S. Bonaventura in 2. dist. 3. art. 1. quæst. 1. Richardus in 2. dist. 3. art. 5. q. 2. & art. 2. q. 1. & alii.

II. Angeli simplices sunt, & non ex materia & formâ compositi.

Dicendum nihilominus, licet aliqua compositio substantialis defacto reperiatur in Angelis, non tamen componi eos ex materiâ & formâ, tanquam ex partibus substantialibus. Hæc est communis Theologorum sententiâ cum S. Thoma hic q. 50. art. 2. Prima pars constat, Angeli siquidem componuntur ex naturâ & substantiâ, nulla quippe est ratio, cur hoc animæ concedatur, & negetur Angelo: unde secundum omnes, eorum naturæ à verbo sunt assumptibiles, non minus quam naturæ hominum, dicente Apostolo ad Hebræos 2. v. 16. nusquam Angelos apprehendit, sed semen Abrahæ, non autem esset hoc speciale beneficium, & amor in humanum genus (quod tamen illic insinuat Apostolus) si Deus Angelos assumere non potuisset.

Secunda verò conclusionis pars, Angelos scilicet non esse ex materia spirituales & formâ compositos, probatur communi Theologorum prope omnium consensu, licet evidente aliqua ratione ostendi nequeat. Quare S. Thomas q. 6. de potentia, art. 6. ad quartum, hac de re disputans, cum quartum argumentum contenderet Angelos, & Dæmones si sint compositi substantialiter, debere necessariò esse corpora & constare nostrâ materiâ; sic Respondet: Ad quartum dicendum, quod si Angeli ponantur ex materiâ & formâ compositi, non propter hoc oportet quod sint corporei ex ratione prædictâ, nisi ponatur quod sit eadem materia Angelorum & corporum: posset autem dici quod esset alia materia, à materiâ corporum divisa, non quidem dimensionis divisione, sed per ordinem ad alterius generis formam, nam potentia actus proportionatur: magis tamen credimus quod non sint Angeli ex materiâ & formâ compositi, sed sint formæ tantum per se stantes: Hæc S. Thomas.

III. Communis Theologorum consensus ostenditur Angelos non esse ex materiâ & formâ compositos.

S. Thomæ.

His verbis Angelicus Doctor nostram tradit conclusionem, Angelos nimirum non componi ex materia & formâ, quamvis hoc demonstrari non possit, sed solum ex communi consensu habetur. Ratio autem seu congruentia, cur hoc omnium animis infideat, esse videtur; cum etenim in Angelis, utpote præcipuis inter res creatas, & Universi principibus, dignitatem quamdam omnes concipiant, concipiunt similiter eos & maxime à rebus sublunariis remotos, & consequenter ab hac compositione, quæ passim in his rebus invenitur, immunes. Sicut ob eandem rationem affirmant multi Cælos esse corpora simplicia, etiam non repugnet cæli ex materiâ & formâ compositi. Eodem ergo modo Angeli erunt spiritus simplices: magis tamen, ut ait S. Thomas citatus, credimus hoc quam probamus.

IV. Hæc in existendo simplicia quædam præ se ferunt spirituales dignitatis Angelorum potentiam.

Cæli sunt corpora simplicia, Angeli spirituales perfectè simplices.

Hinc à fortiori sequitur Angelos non esse compositos integraliter, seu habere partes extra partes, extensionem in ordine ad locum postulantes. Imò existimo hujusmodi partes in substantiam spirituales cadere non posse, planeque perfectionem ejus ac dignitatem dedecere; maxime cum, ut Disp. 8. de Anima, sect. 1. vidimus, Aristoteles, & S. Thomas, aliique viri doctissimi, formas etiam materiales animalium perfectorum asseruerint esse indivisibiles. Quod ergo hi brutis negant, quis tribuet Angelis: imò ut dixi, in re tam perfectam imperfectus adeo existendi modus videtur omnino cadere non posse.

V. Angeli nec sunt, nec esse possunt compositi integraliter.

DISPUTATIO LXIX.

De numero, & distinctione Angelorum.

SECTIO PRIMA.

Quo numero creati sint Angeli.

I. Quis de Angelorum numero senserit Aristoteles, & alii ex antiquis.

LURES de facto dari Angelos nulli dubium, qui Angelos admittit: quot verò sint, magna est inter auctores controversia, diversis ut sit diversa opinantibus. Aristotel. 12. Metaphy. cap. 8. numerum Angelorum solummodo posuit secundum numerum orbium celestium; ad quos, inquit, movendos tantummodo sunt producti. Unde ibidem asserit Commentator, quod si essent substantie immateriales non moveres, essent otiosa. Priori numero adjicit Avicenna aliam Intelligentiam mundi sublunaris præsidem, cujus munus esse docet formas substantiales in materiam dispositam inducere: sed ut rectè S. Thomas hic, quæst. 50. art. 3. ad tertium, cum primarius Intelligentiarum finis non sit movere Cælos,

Dd

Cælos,

Caelos aut curam rerum materialium gerere, sed suam intrinsecam perfectionem habeant à sublu- naribus rebus planè independentem, earum num- erus iuxta sphaerarum Caelestium numerum non est limitandus. Quare ut loco citato notat idem S. Thomas, Aristoteles tandem ait hanc ratio- nem non esse necessariam, sed tantum proba- bilem.

II. Angelorum magnà esse multitudinem agnovimus veterum an- tiquis.

Imò non planè incognitam Aristoteli & phi- losophis antiquis fuisse Intelligentiarum multitu- dinem patet; ipse enim Aristoteles i. de Caelo cap. 9. ait supra cœlum esse entia quaedam sempiterna, nullis alterationibus vel passionibus obnoxia, libetiam i. de anima cap. 5. ex Thalete refert omnia esse Deo- rum plena: Deorum autem nomine ait primas substantias intelligendas esse, id est Intelligentias separatas, de quibus tradit, eas putandas esse maximè beatas atque felices, earumque beati- tudinem, non in actione aliqua, sed in contem- platione positam esse. His denique ascribit regem, per hoc innuens, licet Intelligentiæ Dii appellerentur, inter eas tamen esse unum aliquod supremum Numen vere divinitatis particeps, quod alibi vocavit Ens Entium. Ex quibus constat, Ari- stoteli penitus ignotam non fuisse Angelorum multitudinem, nec ex mero munere movendi or- bes Caelestes, illorum eum numerum collegisse, cum dicat ex iis plurimos ab omni actione circa res corporeas esse immunes, & republicam in- ter se, extra & supra res materiales constituere.

Intelligentiis Regem assi- gnabat Ari- stoteles.

III. Magnam dari Ange- lorum nu- merum cer- tum est.

Nobis verò aliunde certò constat longè maxi- mam esse Angelorum multitudinem, cum in Scri- pturis sæpe asseratur: sic Daniëlis 70. v. 10. di- citur Millia millium ministrabant ei, & decies centena millia assistebant ei. Item Apocal. 5. v. 11. Audivi vocem Angelorum multorum: & paulò post, & erat numerus eorum nullus millium, &c. malos etiam An- gelos magno numero esse, ex eo constat, quod ad Ephæsius 6. v. 12. dicat Apostolus esse nobis bel- lum adversus principes & potestates &c. & Tobiae 6. v. 8. extricat omne genus demoniorum. Ex quibus & aliis constat plurimos existere.

IV. Quantum in particulari sit Angelorū numerus est incertum.

Hoc certum: quis autem sit in particulari An- gelorum numerus, maximè est incertum: S. Tho- mas tamen citatus ait superare numerum rerum omnium corporearum; quod de speciebus saltem est intelligendum. S. Gregorius Nyssen. lib. de hominis opificio cap. 17. ait, licet in Angelis non sit propagatio, eorum tamen copias numero quo- dam esse infinitas. Velle autem determinatè dice- re quis sit Angelorum numerus, & utrum major an minor quàm hominum, divinare est. Dicunt aliqui plures multò esse Angelos, cum singuli ho- mines ex infuso Angelorum ordine sibi deputatos habeant custodes. Sed quid vetat diversis homi- nibus successivè eundem assignari custodem, sicut idem Angelus eidem provinciae perpetuò præest.

V. Plures Angelicæ- it sint an homines.

Alii plures esse dicunt homines, eò quod ter- tia pars Angelorum ceciderit, quorum locum sup- plent homines: plures autem quàm duæ tertiæ partes hominum damnantur. Sed primò non cer- tò constat illum Apocalypsis locum intelligi de Luciferò, & Angelis: multi enim illum interpre- rantur de Antichristo, & multitudine justorum, quos in errorem & ruinam secum est tracturus. Deinde unde habetur non plures homines salvan- dos, quàm Angeli sint damnati? Quare S. Augu- stinus in Enchirid. cap. 29. Per hominum, inquit, reparationem non solium civitas illa Caelestis nulla civium suorum numerositate fraudabitur, sed uberiore etiam copia fortasse regnabit, quia non scimus quantum sit, vel

S. Augusti- nus.

salvatorum hominum vel malorum Angelorum nume- rus. Præterea suppleri loca Angelorum possunt ab hominibus, non per numeri æqualitatem, sed per excellentiam gloriæ, ita ut homines salvandi, licet numero fortè pauciores, ob abundantiam tamen gloriæ pluribus ex Angelis, qui cecide- runt, æquivalent. Sed horum, utpote incerto- rum, ulteriori discussione superfedebò.

Quo sensu homines sal- vandi An- gelorum nu- merum sup- plent.

SECTIO SECUNDA.

Utrum Angeli omnes necessariò diffe- rant specie: ubi de diversis eorum Hierarchiis.

TRIPLEX statuitur Angelorum Hierarchia, quæ idem est ac principatus sacer, seu colle- ctio personarum aliquo modo sacrarum sub ali- quo principe. In hac triplici Hierarchia novem sunt ordinum seu dignitatum gradus, in scriptura enumerati; nempe Angeli, Archangeli, Principatus, Potestates, Dominationes, Virtutes, Throni, Cherubini, & Seraphini. Certum est itaque novem esse An- gelorum ordines, dignitate & gradu inæquales, li- cèt de modo quo inter se disponantur non satis constet: S. Dionysius tamen sexto de Caelesti Hierarchia & sequentibus illos eo ordine, quo à nobis recensiti sunt enumerat. Alii nihilominus Patres, tam Græci quàm Latini ordinem non ni- hil invertunt, eosque diversimodè collocant.

Triplex se- cundum Theologos datur an- gelorum Hierarchia.

Quo pacto in Hierar- chia inter se disponantur.

Quamvis autem nonnulla ex his nominibus, ut Virtutes, Dominationes, Throni usurpentur interdum ut pluribus ordinibus communia, se- cundum peculiare tamen significationes suis quæ- que ordinibus applicari possunt: unde & S. Paulus, ad Ephes. & ad Colossenses: de iis loquitur ut distinctis, sive Throni, inquit, sive Dominationes &c. Dari itaque distinctionem aliquam specifi- cam inter Angelos non videtur dubium, utpote quibus diversi competant, etiam à naturâ, ordines & gradus, non à gratiâ tantum, cum & inter da- mones sit aliqua ordinum distinctio. Beelzebub enim in Scriptura dicitur princeps demoniorum. In presenti ergo inquirimus utrum ita distinguan- tur specie, ut nulli duo creari Angeli possint spe- cie non diversi.

Ex his no- minibus quædam ca- rita à quibus accipiuntur.

Inter demo- nes aliqua est ordinum distinctio.

Thomistarum communis opinio est, non posse Deum, etiam de potentia absoluta duos Angelos creare, solo numero diversos: ita Cajetanus in Articulum quartum, disputationis quinquagesi- mæ, & alibi sæpe: quod etiam passim docent re- centiores Thomistæ, quibus aggregari vult P. Gra- nado hic, tractatu primo, Disp. quartâ: Thomi- stæ verò antiquiores hanc sententiam non do- cent.

III. Rectiorum quorundam de Angelorū distinctione opinio.

Dicendum, non repugnare ut producat Deus duos vel plures Angelos, solo numero distinctos, ita Scotus, Halensis, Durandus, Richardus, Al- bertus, & communis antiquorum opinio. Ex Thomistis etiam eandem sententiam tenent Ferræ- ra, Bannes, Zúmel, & alii nonnulli: idem docet Suarez Disp. 5. Metaphys. sect. 2. num. 23. & 28. & hic lib. 1. cap. 15. Arrubal, Hurtado, Disp. 12. Metaph. sect. 3. Arriaga hic, Disp. 4. Tannerus i. dub. 5. num. 19. & 21. & alii. Et sanè, quoad po- tentiam saltem absolutam, videtur clara mens Di- vi Thomæ, cujus auctoritatem hac in re optimè examinat Suarez citatus, opusculo enim 16. in fine primæ objectionis Averrois sic loquitur. Valde videtur,

IV. Non repug- nant duo vel plures Angeli nume- ro distin- cti.